

Lisa 1. Kaasamise käigus esitatud märkuste arvestamise tabel

Ministeeriumid

Ettepaneku esitaja	Ettepanek/avaldus	Arvestamine
Haridus- ja Teadusministeerium	<p>HTM-i arvamus EL talendivaru määrase kohta</p> <p>1. HTM leiab, et eraldiseisva EL Talendivaru IT-platvormi loomine ei ole tõhus ja jätkusuutlik lahendus kolmandate riikide kodanikest oskustööliste kaasamiseks EL-i ja Eesti tööturule. Sellega kaasneb kohustus IT-platvormi rakendamist toetava struktuuri loomiseks ning riiklike süsteemide ja EL Talendivaru IT-platvormi koostoime tagamiseks.</p> <p>Selgitus: Sõltumata sellest, kas riik otsustab talendivarus osaleda või mitte on vastava IT-platvormi loomiseks, selle hilisemaks hooldamiseks, lisafunktsioonide ja taristu arendamiseks ning talendivaru rakendamist toetavate EL struktuuride, sh näiteks EL Talendivaru sekretariaadi tegevuste (riiklike kontaktpunktide koordineerimise, koolituse, kommunikatsiooni, tõlkimise ja veebipõhise teabepakkumisega) elluviimiseks kavandatud olulist ressursi Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist. Talendivaruga liitumisel peavad ka liikmesriigid selle praktiliseks rakendamiseks riigi tasandil määrama riiklikud kontaktpunktid, kelle ülesandeks on muuhulgas vabade töökohtade edastamine EL Talendivaru IT-platvormile ja individuaalse toe ning juhendamise pakkumine kolmandate riikide tööotsijatele ja tööandjatele.</p>	<p>Võtame ettepaneku teadmiseks. Täpsustame talendivaru IT-platvormi struktuuri ja muid detaile läbirääkimiste käigus.</p>
Haridus- ja Teadusministeerium	<p>2. Leiame, et rahvusvahelise värbamise hõlbustamiseks kutsealadel, kus Eestis on suur tööjõupuudus peab kasutama ja vajadusel edasi arendama olemasolevaid platvorme ja andmekogusid.</p> <p>Selgitus: Täna kasutatakse liikumise ja mugava asjaajamise toetamiseks mitmeid erinevaid platvorme, sh EURES, Europass, EL ühtne digivärv (ingl. k. <i>Single Digital Gateway</i>). EURES portaal toetab töötajate vaba liikumist Euroopa Liidu (EL) ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) riikides ja seda saaks tehnilise lahendusena kasutada ka kolmandate riikide kodanike ning EL tööandjate kokku viimiseks. Europassi platvorm võimaldab luua CV ja tõendada ning üles laadida kvalifikatsioonisertifikaate ning EL ühtse digivärava eesmärk on lihtsustada mugavat asjaajamist. EL Talendivaru IT-platvorm oleks järjekordne uus platvorm, mille eesmärk on küll hõlbustada kolmandate riikide kodanike värbamist, kuid selle funktsioonid oleksid sarnased olemasolevate platvormide funktsioonidele. Seetõttu</p>	<p>Arvestatud seisukohapunktis 1.3 ja selle selgituses.</p> <p>Nõustume, et uute platvormide loomise asemel tuleks võimalusel eelistada olemasolevate lahenduste kasutamist või võimalikult suures ulatuses toetuda olemasolevate</p>

		leiaime, et oluline on kasutada olemasolevaid platvorme, et vältida süsteemide dubleerimist ja sellega kaasnevat halduskoormust.	lahenduste rakendustele.
Haridus- ja Teadusministeerium		<p>3. Leiaime, et liitumine EL talendivaruga võib tõsta oskuste ja kvalifikatsioonide tunnustamisega tegelevate asutuste halduskoormust Eestis. Samuti võib kasvada vajadus kolmandate riikide kodanike keeleõpet toetavate tegevuste järele.</p> <p>Selgitus: Reguleerimata ameti- ja kutsealadel töötamiseks tegeleb välismaal saadud kõrghariduskvalifikatsioonide (kraadid, diplomid, tunnistused jne) tunnustamisega Eestis ENIC/NARIC keskus. Reguleeritud ameti- ja kutsealadel töötamise nõuded on sätestatud vastava valdkonna õigusaktides ning tunnustamisega tegelevad erinevad pädevad asutused. Enamasti on töötamise eeltingimuseks seatud kindla kutsetaseme tunnistuse olemasolu. Kui Eesti otsustab talendivarus osaleda ja selle tulemusel kasvab kolmandate riikide kodanike huvi Eesti vastu ning suureneb nende tööränne Eestisse, siis see tõstab kolmandate riikide kodanike kvalifikatsioonide tunnustamisega tegelevate asutuste halduskoormust. Samuti kasvab vajadus kolmandate riikide kodanike keeleõppega seotud tegevuste jaoks, seda eriti olukorras, kus eesti keele oskus on näiteks kutse taotlemise eeltingimuseks ning vajalik valitud kutsealal töötamiseks.</p>	Arvestatud. Toodud välja mõjude peatükis.
Haridus- ja Teadusministeerium		<p>4. Peame oluliseks, et rohkem riike ratifitseeriks ülemaailmse kõrgharidusega seotud kvalifikatsioonide tunnustamise konventsiooni, sest see loob hea aluse kvalifikatsioonide tunnustamise lihtsustamiseks Euroopa ja kolmandate riikide vahel.</p> <p>Selgitus: Ülemaailmse kõrgharidusega seotud kvalifikatsioonide tunnustamise konventsiooni eesmärk on tagada maailma erinevates piirkondades välja antud kvalifikatsioonide õige ja õiglane tunnustamine ning seeläbi edendada rahvusvahelist kõrgharidusalast koostööd. 2023. aasta lõpu seisuga on konventsiooni ratifitseerinud 13 Euroopa riiki, sh Eesti ning 11 riiki kolmest maailmajaost. Konventsiooniga tagatakse Eesti kesk- ja kõrgharidust tõendavate tunnistuste, diplomite ja akadeemiliste kraadide lihtsam tunnustamine senisest enamates riikides, eelkõige väljaspool Euroopat. Samamoodi on konventsiooniga liitunud teiste riikide kodanikel lihtsam enda kvalifikatsioonide tunnustamine Eestis. Konventsioon ei sea kohustust tunnustada teise konventsiooniosalise hariduskvalifikatsioone automaatselt, vaid välisriigi hariduskvalifikatsiooni tunnustatakse juhul, kui võrreldavates kvalifikatsioonides ei ole olulisi erinevusi. Otsuse tegemisel tuginetakse asjakohasele ja usaldusväärsele</p>	Võtame teadmiseks, püüame ettepaneku olulisust esile tuua läbirääkimiste käigus.

	teabele teise riigi kõrgharidussüsteemi kohta, mida valdab riigi pädev teabekeskus (Eesti puhul ENIC/NARIC Keskus).	
Justiitsministeerium	<p>Meil on küsimus art 6 p 4 osas, millisel eesmärgil selline teavitus ette nähakse, minu hinnangul on see üleliigne. Küll aga tasuks MKM-il üle vaadata, kuidas on meie siseriiklikus õiguses riikliku kontaktpunkti andmetöötlus reguleeritud. Me ei tea, mis see täpsemalt on siis ei oska ka kommeteeri, kas meil siseriiklikus õiguses on kõik korras.</p> <p>Selgituseks - kui teine haldusorgan saab isikuandmed mitte inimeselt endalt, vaid teiselt haldusorganilt, tuleb vastavalt IKÜM art 14 tagada inimese teavitamine sellest. Teavitamise kohustust ei ole, kui „isikuandmete saamine või avaldamine on selgesõnaliselt sätestatud vastutava töötaja suhtes kohaldatavas liidu või liikmesriigi õiguses, milles nähakse ette asjakohased meetmed andmesubjekti õigustatud huvide kaitsmiseks“ (art 14 lg 5 c).</p> <p>Arvestades määruse sisu, siis seal on toodud, kes andmeid töötlevad (punkt 8), seega ei ole teavitamiskohustuse lisamine vajalik. Samuti on punktis 6 toodud ka kaitsemeetmed andmete säilitamisel (anonümiseerimine või kustutamine 2 aasta jooksul). Seega tekitab punkt 4 üleliigset halduskoormust ning tuleks määrusest välja jätta.</p>	Kasutame ja täpsustame ettepanekut läbirääkimiste käigus EL nõukogus.
Siseministeerium	<p>Siseministeerium toetab talendireservi loomist vabatahtlikku instrumendina ning peab oluliseks talendireservi loomist võimalikult väikse halduskoormusega. Talendireserviga luuakse süsteem, mis aitab kokku viia kolmandates riikides asuvaid töötajaid EL-is paiknevate tööandjatega ning vahendada informatsiooni liikmesriikide sisserände reeglite, kvalifikatsioonide tunnustamise ning liikmesriikides vajaminevate kvalifikatsioonidega. Töötajate ja tööandjate kokku viimiseks on planeeritud kasutada juba olemasolevat EURES (<i>European Employment Services</i>) võrgustikku, mis toimib hetkel EL-i sisese töötajate ja tööandjate kokkviimisega nõustamise ja informatsiooni vahendamisega.</p>	<p>Osaliselt arvestatud seisukohapunktis 1.1 ja selle selgituses. Nõustume, et talendireservi loomine on vabatahtlik ja võimalikult väikese halduskoormusega. Siiski tuleb täpsemalt analüüsida ja läbirääkimiste käigus välja selgitada, et uus instrument ei dubleeriks olemasolevaid.</p>
Siseministeerium	Eelnõu näeb ette vabatahtlikku süsteemi, kus talendireservis osaleda soovivad riigid saavad otsustada, kas liituda süsteemiga või mitte. Loodav süsteem täiendab liikmesriikide süsteeme,	Arvestatud seisukohapunktis 1.1 ja 1.3 ning nende selgituses.

	mistõttu talendireservi platvormi loomine ei vähenda liikmesriigi koormust hoida üleval ja arendada oma süsteeme tööandjate ja töötajate kokku viimiseks. Samuti kaasnevad süsteemiga liitumisel kohustused informatsiooni uuendamise, vajaminevate kvalifikatsioonide nimekirja edastamise jms. Seetõttu on oluline vältida süsteemide dubleerimist ning kasutada ära olemasolevaid lahendusi, et vähendada erinevate süsteemide ülalpidamise ja haldusega seotud kulusid. Lisaks on oluline kasutada ära IT-lahendused ja EL-i kesksed andmesüsteemid, et edastada ja uuendada talendireservis informatsiooni (sh sisserändereeglid, kvalifikatsioonide tunnustamine, välismaalaste nimekiri, kelle riiki sissesõit on tõkestatud).	
Siseministeerium	Eesti jaoks on oluline, et kolmandatest riikidest EL-i saabuv tööjõud looks lisandväärtust liikmesriigi ühiskonnas, ega tooks kaasa ohtu avalikule korrale ja riigi julgeolekule ning vastaks tööturu vajadustele nii kvalifikatsioonide kui oskuste poolest. Siseministeerium peab oluliseks, et EL-i talendireservi loomisega ei antaks välismaalastele võimalust siseneda EL-i töö otsimise eesmärgil. Peab tagama, et riiki saaksid tulla need, kellel on olemas konkreetne töökoht ja tööle kutsuja, et riiki saabuv välismaalane ei jääks haavatavasse olukorda või koormaks liikmesriigi sotsiaalsüsteemile. Kuigi talendireservi eelnõu ei näe hetkel ette töö otsimise eesmärgil välismaalaste riiki sisenemise hõlbustamist, on oluline kolmepoolsete läbirääkimiste jaoks Euroopa Parlamendi, EL-i Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel määratleda seisukoht võimalikeks läbirääkimisteks.	Arvestame seisukohapunktis 1.4 ja selle selgituses. Meil on varasem seisukoht selle kohta, et ei peaks andma alust sisenemiseks riiki vaid et sul on tööpakkumine tööandjalt.
Siseministeerium	Talendireservi eelnõu näeb ette vabatahtliku võimalusena kiirendada välismaalaste riiki sisenemist, mistõttu on oluline kiire andmete vahetus, et talendireservis ei oleks neid välismaalasi, kelle sisenemine EL-i on tõkestatud või kes on ohuks avalikule korrale ja riigi julgeolekule. Samuti tuleks kokku leppida, et talendireservis ei oleks nende riikide kodanikke, kes ei tee tõhusat tagasisivõtualast koostööd liikmesriikidega.	Teadmiseks võetud. Arvestatud osaliselt seisukohapunktis 1.5

Huvigrupid, organisatsioonid

Ettepaneku esitaja	Ettepanek	Arvestamine
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1. ELi talendireservi loomise ettepanek on kahtlemata positiivne algatus, mis kindlasti aitab teatud määral lihtsustada ELi ettevõtetel värvata kolmandatest riikidest pärit töötajaid. Samas ei aita see ettepanek Kaubanduskoja hinnangul lahendada Eesti ettevõtete jaoks kõige suuremaid kitsaskohti seoses kolmandatest riikidest pärit töötajate värbamise ning nende Eestisse elama ja tööle asumisega. Kaubanduskoda on viimastel aastatel ettevõtete hulgas korduvalt kaardistanud, millised on ettevõtete jaoks peamised kitsaskohad seoses kolmandatest riikidest pärit töötajate värbamise ning nende Eestisse elama ja tööle asumisega. Meieni ei ole aga jõudnud ettevõtetelt massilist tagasisidet, et välismaalaste värbamise puhul on suurimaks	Võetud teadmiseks. Arvestatud osaliselt seisukohapunktis 1.1 samuti käsitletud mõjude osas. KTK toob välja, et neile ei ole saabunud ettevõtetelt olulist

	<p>probleemiks see, et ei ole võimalik leida sobivaid töötajaid kolmandatest riikidest. Peamiste probleemidena on Eesti ettevõtted esile tõstnud näiteks liiga väikest sisserände kvooti, teatud ametikohtade jaoks on liiga kõrge Eesti keskmise palga nõue, Eesti välisesindustes on pikad järjekorrad viisa taotlemise aja broneerimiseks ning elamisloa taotlemiseks aja saamine Politsei- ja Piirivalveametis võtab liiga kaua aega, lisaks on menetluspraktika ebaühtlane. Neid kitsaskohti ei aita talendireservi loomine leevendada.</p>	<p>tagasisidet, et välismaalaste värbamise puhul on suurimaks probleemiks see, et ei ole võimalik leida sobivaid töötajaid kolmandatest riikidest. Samale teemale viitab ka Work in Estonia sihtrühmade välisvärbamise protsessi kogemuse ja rahulolu uuring 2019, https://www.workinestonia.com/eesti-tooandjate-ja-siin-elavate-valisspetsialistide-arvamusuuring/</p>
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>2. Kaubanduskoda peab positiivseks, et määruse ettepaneku kohaselt on igal liikmesriigil õigus otsustada, kas liituda algatusega või mitte. Kui ELi talendireservi loomise ettepanek võetakse vastu, siis peaks Eesti enne sellega liitumist põhjalikult analüüsima, kas ja milline töökoormuse ning kulude kasv kaasneb platvormiga avalikule sektorile. Kindlasti tuleks vältida dubleerimist ning uute täiendavate töökohtade loomist avalikku sektorisse. Samuti tuleks hinnata, kui suured ühekordsed ja iga-aastased kulud kaasneksid talendireserviga liitumisel. Seejärel on võimalik teha kaalutletud otsus, kas talendireservist saadav kasu kaalub üles algatusega kaasnevad kulud või on mõistlikum kasutada avalikke ressursse muul viisil selleks, et Eesti ettevõtetel oleksid paremad võimalused värvata kolmandatest riikidest töötajaid.</p>	<p>Arvestatud selgituses ja taustas.</p>
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>3. Kui talendireserv luuakse ja Eesti otsustab sellega liituda, siis oleks talendireserviga kaasnev mõju positiivsem, kui Eesti kasutaks määruse ettepanekust tulenevat võimalust kehtestada kiirendatud sisserändemenetlus, mis võimaldab kiiremini värvata kolmandatest riikidest pärit töötajaid. Selle asemel või kõrval võiks teha ka muid muudatusi välismaalaste seaduses, mis lihtsustaks välismaalaste värbamise protsessi ja suurendaks ka välismaalaste</p>	<p>Välismaalaste seaduses (VMS) on öeldud, et VV võib kehtestada tööjõupuudusega nimekirjad,</p>

	huvi kandideerida Eestis asuvatele töökohtadele. Mõistame, et muudatuste tulemusena ei tohi suurenenud oht avalikule korrale ja riigi julgeolekule, kuid meie hinnangul on võimalik seadust muuta ilma selliste negatiivsete mõjudeta.	lihtsustamisega puudub Töötukassa nõue.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	4. Kui talendireserv luuakse ja Eesti otsustab sellega liituda, siis peaks Eesti vaatama üle määruse ettepaneku lisas oleva kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu, et see oleks kooskõlas Eesti tööturu vajadustega. Seega vajaduse korral peaks Eesti jätma osad kutsealad loetelust välja või hoopis lisama täiendavaid kutsealasid. Selle loetelu muutmisel/täiendamisel võiks lähtuda OSKA uuringute raportites toodud järeldustest ja prognoosidest. Me ei pea mõistlikuks lahendust, kus loetelu muutmine toimub üksnes poliitiliste kokkulepete või ametnike otsuste alusel.	Arvestatud seisukohapunktis 1.2.
Tööinspeksioon	Arvamus talendireservi määruse eelnõule: Oleme üle vaadanud Teie poolt 29.12.2023 edastatud nn talendireservi määruse eelnõu. Tööinspeksioon teatab, et toetab eelnõuga taotletavat eesmärki, milleks on lihtsustada kolmandate riikide tööotsijate ja EL liikmesriikide tööandjate tööpakkumiste kokku viimist tööjõupuudusega ametialadel. Ettepanekuid või märkuseid esitatud eelnõu kohta Tööinspeksioonil ei ole.	Teadmiseks võetud.
Eesti Töötukassa	Eesti Töötukassa peab talendireservi loomist Euroopas tööjõupuuduse leevendamiseks pikemas ajahorisondis vajalikuks algatuseks. Euroopas juba täna ja ka Eestis pikemas vaates on tööjõupuudus. Ühtne platvorm aitab kaasa õiglasemale ja läbipaistvamale rände. On positiivne, et algatus näeb ette, et riigid saavad piirata ja täiendada tööjõuliikumist vastavalt riigis valitsevale tööturu olukorrale (lisada riigispetsiifilisi kutsealasid või jätta üleeuroopalisest loendist kutsealasid välja). Eestis on olemas toetav OSKA süsteem, millele saame tugineda.	Teadmiseks võetud. Osaliselt arvestatud seisukohapunktis 1.1.
Eesti Töötukassa	Eesti liitumise aja- ja asjakohasus sõltub meie hinnangul riigi otsusest ja rändepoliitika arengutest. Täna väga piiratud rändepoliitika valguses võib selle süsteemi kasutegur olla Eestile esialgu väike. Töötukassa hinnangul on täna väljaspool sisserände kvoote olevates valdkondades (IT, idufirmad, akadeemilised töötajad ja tippspetsialistid) tööandjate suutlikkus värvata hea/piisav, kasutades selleks olemasolevaid kanaleid (spetsialiseerunud värbamisettevõtted, LinkedIn jne). Muudes valdkondades seab tänane madal sisserände kvoot (ca 1300 inimest) kolmandatest riikidest värbamisele olulise piirangu.	Teadmiseks võetud.
Eesti Töötukassa	Hinnates täna EURES platvormil toimuvat EL sisest tööjõuliikumist, siis Eestis on see pigem marginaalne. Kasulikkusele hinnangu andmiseks peame tervikuna prognoosima, kas Eesti on nii EL sees kui ka tulevikus kolmandate riikide tööotsijatele atraktiivne ja konkurentsivõimeline riik (keelenõuded, kliima jms). Kindlasti toetab selline lahendus	Teadmiseks võetud. Kui Eesti hakkab kaaluma liitumist EL talendireserviga, siis

	üksiktööandjat tööjõu otsimisel, kuid tuleb arvestada, et riigil kaasnevad selle süsteemi ülalhoidmisega märkimisväärsed kulud. Varasemad üleeuroopalised IT lahendused (vähemalt tööturuvaldkonnas) on veninud aastaid (EESSI/RINA) ja pidevalt muutunud, mistõttu ei saa olla kindel, et selline mastaapne IT projekt väga tulemuslikult (toimib kõrge kasuteguriga / sujuvalt / suure kasutajaskonnaga jne) aastaks 2026 valmis saab.	peame arvestama ka üleeuroopalise IT süsteemi valmimise ajakavaga.
Eesti Töötukassa	<p>Töötukassa (tehnilise) valmisoleku hindamiseks puudub lisatud materjaldes vajalik info, st tehnilise teostuse keerukust ja seega ka reaalselt kulu (raha, aega) ei ole võimalik täpselt hinnata. Nt kuidas toimib siseriiklike poliitikate häälestamine IT süsteemides: milline vastutus saab tehnilises lahenduses olema migratsiooni eest vastataval osapoolel (milline asutus see Eesti kontekstis saab olema) ja milline tööturuasutusel ehk töötukassal. Samuti ei ole teada, kuidas tagatakse automaatse sobitamise (AI lahenduse) täpsus ja turvalisus, mh kui puuduvad kokkulepped kvalifikatsioonide tunnustamise osas või platvormi keele küsimuses. Lisaks tekib küsimus, kuidas üks tehniline platvorm aitab vähendada protsessi bürokraatiat. Eesti seisukohalt on veel oluline, et me ei kasuta ESCO oskuste klassifikaatorit, töö selle kasutuselevõtmiseks käib (oskuste klassifikaatori väljatöötamist ja sidumist ESCOga juhib Kutsekoda). Töötukassale tähendaks kontaktpunktiks olemine lisaks IT arendus- ja hoolduskuludele ka nõustamispädevusega töötajate lisandumist.</p> <p>Kulud:</p> <p>1) IT aastased püsikulud peale liitumist on 350-550 000 eurot aastas (Euroopa Komisjoni hinnang, sh sõltuvad kulud liitunute arvust ehk mida vähem on liitunuid, seda suuremad kulud tekivad liitunud riigile).</p> <p>2) Lisanduvad tööjõukulud on osaliselt püsivad (süsteemi üleval hoidmine/muudatuste tagamine ja juhtrühmade töös osalemine) ning osaliselt klientide arvust sõltuvad (tööandjad, kelle tööpakkumisi edastame ja keda nõustame ning kolmandate riikide kodanike nõustamine nii tööturu kui migratsiooniküsimustes (vähemalt esmainfo)), kuid väga üldistatult hindame, et tööjõukulud on ca 400 000 eurot aastas.</p> <p>Kulud kokku võivad töötukassas olla vahemikus 750 – 950 000 eurot aastas. Lisanduvad teiste partnerite kulud (nt migratsioonivaldkonnas).</p>	Teadmiseks võetud, lisatud mõjude alla. Kasutame ettepanekuid läbirääkimiste käigus, et täpsustada ja saada täpsemat infot kulude ja tingimuste kohta.
Eesti Töötukassa	Talendireserviga liitumise aja- ja asjakohasuse otsustab riik, kuid eeltoodule tuginedes on töötukassal valmisoleku tagamiseks vaja minimaalselt ühte eelarveaastat.	Teadmiseks võetud. Arvestatud osaliselt selgituses.
Eesti Tööandjate Keskliit	Ilmselt talendireserv lihtsustaks värbamist, kuigi arvatavasti on teised liikmesriigid atraktiivsemad. Palju sõltuks tõenäoliselt sellest, kui nähtavaks ja kasutajasõbralikuks	Teadmiseks võetud. Käsitletud mõjude all. Eesti saab

	suudetakse see baas kolmandate riikide kodanikele teha. Peame igal juhul vajalikuks Eesti liitumist talendireserviga.	talendireserviga liitumise üle otsustada siis, kui eelnõu on vastu võetud ja on selge, millistel tingimustel talendireserv toimima hakkab.
Eesti Tööandjate Keskliit	Platvorm peaks olema võimalikult bürokraatiavaba ja lihtne kasutada, et huvitatud talente oleks palju. Töötajate kvalifikatsiooni eelkontroll oleks tööandjatele kasulik. Samas, kui see on keeruline ja takistab talentidel andmebaasi kasutamist (andmete lisamist), siis pigem pole sellest kasu.	Osaliselt arvestatud seisukohapunktides 1.3 ja 1.6 ning nende selgituses.
Eesti Tööandjate Keskliit	Töøjõupuudusega ametialade nimekirja ajakohastamisel võiks Eesti lähtuda OSKA-st.	Arvestatud seisukohapunkti 1.2 selgituses.
Eesti ametiühingute Keskliit	Eesti ametiühingute Keskliit ei toeta Euroopa Komisjoni ettepanekut talendireservi loomise kohta esitatud kujul ning ettepaneku vastuvõtmisel Eesti ühinemist sellega. Talendireservi loomisega loodetakse leida oskustöäjõudu majandusharudesse, kus valitseb suur tööpuudus ja ollakse seisukohal, et Euroopast sellist tööjõudu ei leia. Pakutav ettepanek on, sarnaselt eelmistele töörande poliitikatele, suunatud tööandjatele.	Teadmiseks võetud.
Eesti ametiühingute Keskliit	Ametiühinguna oleme seisukohal, et Euroopa töörandepoliitika peaks selle asemel edendama inimväärset tööd, võrdset kohtlemist, sotsiaalset kaasatust ning kaitset võõrtöötajate ärakasutamise ning kuritarvitamise vastu. Asi ei peaks olema ainult oskuste sobitamises vaid võimaluses tagada juurdepääs inimväärsetele ja kvaliteetsetele töökohtadele, tervishoiule, ravile, eluasemele ja haridusele võrdse põhimõtte alusel.	Osaliselt arvestatud seisukohapunktis 1.4.
Eesti ametiühingute Keskliit	Oleme vastu tööjõupuuduse ja oskuste kitsale tõlgendamisele, mis ei ole tihti otseselt seotud „oskuste“ puudusega. Kehvad töötingimused, lühiajalised ja „paindlikud“ töösuhted, madalad palgad, majandusliku ja sotsiaalse konvergenksi puudus, aktiivsete tööturumeetmete kvaliteet, ebapiisavad tööstuspoliitikad, hariduse ja täiendõppe riigi ning tööandjate poolne ebapiisav	Teadmiseks võetud. Osaliselt arvestatud seisukohapunktis 1.4 ja 1.6 ja nende selgituses.

	rahastus kogu Euroopa Liidus on kõik peamiseks põhjuseks, miks tööandjad ei leia piisava oskusega tööjõudu ja oskustega tööjõud otsib võimalusi mujalt.	
Eesti ametiühingute Keskliit	Eesti Ametiühingute Keskliidu hinnangul ei pruugi talendireservi loomine Eesti vaates lihtsustada tööandjate ja kolmandatest riikidest pärit tööotsijate kokku viimist ja rahvusvahelist värbamist. Eriti arvestades Euroopa Komisjoni ettepanekut partnerlusriikide Maroko, Tuneesia, Egiptuse, Pakistani ja Bangladeshis vaates. Lääne- ja Lõuna-Euroopa on oma paremate töötingimuste ja sotsiaalpoliitikaga tõenäoliselt neile huvipakkuvamad.	Teadmiseks võetud.
Eesti ametiühingute Keskliit	Kvaliteetsete töökohtade tagamine oleks võimalik kollektiivläbirääkimiste edendamise kaudu, mis täna on Euroopa tasandil seatud eesmärgiks, kuid Eestis on adekvaatse miinimumpalga direktiivi eesmärkide täitmiseni veel pikk maa. Riiklikud poliitikad peaks arendama aktiivseid tööturu meetmeid, õpetama töötajatele vajalikke oskusi selle asemel, et asetada oma tegevusetus võõrtöötajate õlule. Heade töökohtade olemasolu sõltub tööandjapoolsetest investeeringutest. Euroopa konkurentsist tõeliste talentide värbamiseks peaks Eesti seadma eesmärgiks jõuda töö- palgatingimuste ning ka sotsiaalkaitse osas Lääne-Euroopa tasemele. Töötajate puudus tervishoius ja pikaajalises hoolduses on tingitud just investeeringute ebapiisavusest.	Teadmiseks võetud.
Eesti ametiühingute Keskliit	Digitaalne platvorm, mille kaudu saaks vastavalt sihipärasele otsingule profiilide järgi töötajaid ja tööandjaid otsida oleks ideena huvitav, kuid nagu ettepanekus selgitatakse, tähendaks see riigile lisakulu, olenemata, et esialgsed investeeringud kaetakse Euroopa Liidu tasandilt. Samuti on oluline tagada andmekaitse, mis peaks olema digitaalse platvormi loomise oluline element.	Arvestatud seisukohapunktis 1.3. Eelnõu artikkel 6 puudutab isikuandmete töötlemist. Eelduslikult peaks isikuandmete töötlemine olema sarnastel alustel rakenduses oleva EURES määruse andme töötlemisega, saame seda täpsustada läbirääkimiste käigus. Eeldatavasti toimub talendireservis andmetöötlus isiku nõusoleku alusel. See tähendab, et tööotsija ja

		<p>tööandja andmed kantakse sinna nende nõusolekul ning neile selgitatakse eelnevalt, et kuidas ja milleks nende andmeid seal töödeldakse.</p> <p>Kui määrus sätestab, et kontaktpunkt(id) teavitavad tööotsijaid ja tööandjaid, siis peab kontaktpunkti tehniline lahendus seda toetama ja võimaldama. Esimene valik teavitamiseks peab olema elektrooniline s.t nad peavad esitama talendireservi kandmisel e-posti aadressi.</p>
Eesti ametiühingute Keskliit	Kui Eesti peaks talendireserviga liituma, siis on oluline, et see oleks läbipaistev, kaasatud peavad olema ametiühingud nii meil kui päritoluriikides.	<p>Teadmiseks võetud. Siseriiklike ametiühingute kaasamine on meie hinnangul oluline, päritoluriikide osas tuleb veel tingimusi täpsustada.</p>
Eesti ametiühingute Keskliit	Riigi tasandi tööjõupuudusega ametialade nimekirja koostamisel ja ajakohastamine peavad toimuma tööturu osapoolte (ka vastava ala ametiühingute) kaasamisega.	Arvestatud seisukoha 1.2 selgituses.